

گروه پژوهشی فلسفه برای کودکان و نوجوانان (فبک)
پژوهشکده اخلاق و تربیت پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار می‌کند:

تپزفکری

سلسله درس‌های ارتقاء مهارت‌های تفکر نقادانه

Smart Thinking; Series of Critical Thinking Skills Courses

باتدریس

حامد صفایی‌پور (دکتری فلسفه علم و فناوری)

تابستان ۱۳۹۸

با ارائه گواهی نامه معتبر از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۰۲۱-۸۸۶۲۴۴۸۵

tam.ihcs.ac.ir

تیزفکری بسا زباورت‌ا

ما رویای پویایی جامعه را در سر می‌پرویم؛ پویایی‌ای که ناشی از نقش‌آفرینی تصمیم‌سازانی نقاد و خلاق در تعهد به حل ریشه‌ای مسائل است. «تیزفکری» قدمی در تحقق این رویاست. ما برای رشد و توسعه ظرفیت افراد در ساختن باورها، تصمیم‌ها و اقدام‌های سنجیده تلاش می‌کنیم.

معرفی دوره آموزشی «تیزفکری»

«تیزفکری» نخستین دوره بلند مدت با هدف ارتقاء مهارت‌های «تفکر نقادانه» در کشور است. «تفکر نقادانه» یکی از مهارت‌های اصلی زندگی است که دربردارنده شماری از آمادگی‌ها و مهارت‌هاست که اندیشیدن را از فرایندی از روی عادت و غالباً آمیخته به خطاها، خودمحوری‌ها و فریب‌های ذهنی به فرایند تاملی (ناظرانه) و سنجشگرانه تبدیل می‌کند. این کار از طریق تکرار و تمرین به مثال‌های روزمره آغاز شده و می‌تواند تا سطحی در ارتباط با فعالیت‌های حرفه‌ای فکری - برای مثال نظریه‌پردازی و نقد علمی - ادامه یابد. «تفکر نقادانه» را می‌توان نوعی فلسفیدن یا به بیان دقیقتر «فلسفه‌ورزی سبک» نامید که هم - چون فلسفه، بر نحوه اندیشیدن، استدلال‌ورزی، پرسش‌گری، گفت‌وگو، مطالعه، پژوهش و نگارش تاثیرگذار است.

مخاطب آموزش‌ها در «تفکر نقادانه» در سطح عمومی، هر فردی است که به ارتقاء کیفیت زندگی از طریق ارتقاء کیفیت اندیشیدن علاقه دارد. در سطح حرفه‌ای، برای مثال، امروزه، «تفکر نقادانه» در زمینه پرورش معلمان با توانایی هدایت بحث (تدریس مناقشه‌ای)، پرورش مدیرانی با توانایی «وزن‌دهی متناسب به اطلاعات» (مدیریت مبتنی بر و شاهد) و پزشکان و پرستارانی با حذف خطاها در تشخیص و درمان بیماری‌ها، از مخاطبان اصلی مهارت تفکر نقادانه هستند. «تفکر نقادانه» در کل، به پویایی و اثربخشی زندگی فرد کمک شایانی می‌کند.

رویکرد تدریس در این دوره استفاده از روش‌های گوناگون «تدریس فعال» از قبیل یادگیری از طریق بحث و گفت‌وگو، تمرین‌های متنوع و خلاق کلاسی با استفاده از «کتاب تمرین»، یادگیری از طریق ایفای نقش، آزمون‌های توصیفی، نگارش یادداشت‌های تاملی شخصی و غیره پیش‌بینی شده است.

دوره آموزشی «تیزفکری» در دومین سال برگزاری (۱۳۹۸)، در قالب چهار کارگاه برگزار می‌شود. در ادامه به مهمترین سرفصل‌های هر کارگاه اشاره خواهد شد.

معرفی کارگاه‌های «تیزفکری»

کارگاه اول تیزفکری در زندگی روزمره

کارگاه «تیزفکری در زندگی روزمره» دربردارندهٔ چهار سر فصل کلی است. این چهار سرفصل شامل: «تفکر نقادانه»، «مغالطه‌شناسی»، «پرسشگری نقادانه» و «گفت‌وگوی نقادانه» است. در موضوع دوم (مغالطه‌شناسی) با رایج‌ترین مغالطه‌ها در محاوره‌ها آشنا می‌شویم؛ هدف این است که ذهن ما با این الگوهای شبه‌استدلالی آشنا شده و مهارت تشخیص و پرهیز از آن‌ها را بیابد. در موضوع سوم با چگونگی «پرسشگری نقادانه»، انواع پرسش‌ها، پرسش‌های هدایت‌گر بحث و پرسش‌های سقراطی آشنا می‌شویم. در موضوع چهارم به تعریف «گفت‌وگو»، «مناظره» و «مذاکره» و توصیف تصویرها و استعاره‌های گوناگون از گفت‌وگو خواهیم پرداخت؛ همچنین نکاتی را در روش‌شناسی و روان‌شناسی «اختلاف» در میان خواهیم گذاشت. در کل انتظار می‌رود، مباحث و رویکردها کارگاهی و مساله محور این دوره به ایجاد توانایی‌های اولیه در جهت سنجش‌گرانه اندیشی و ارتقاء تفکر نقادانه در زندگی رومزه کمک نماید.

معرفی کارگاه‌های «تیزفکری»

کارگاه دوم تیزفکری در استدلال ورزی

دوره «تیزفکری در استدلال ورزی» گامی تکمیلی در ادامه دوره نخست است. کانونی‌ترین فعالیت عقل در معرفت‌شناسی معاصر، استدلال ورزی است؛ فعالیتی که به سبک‌سنگین کردن دلایل درباره هر پردازد. مهارت استدلال ورزی، سطحی به نسبت حرفه‌ای‌تر از مهارت‌های عام تفکر نقادانه است که در دو بخش مهارت‌های تشخیص، بازسازی و ارزیابی استدلال (استدلال قیاسی و استدلال غیر قیاسی (استدلال با نتایج محتمل)) ارائه خواهد شد. همچنین چگونگی نگارش یک نوشته انتقادی در قالب توصیف «روندنمای نقد» آموخته می‌شود.

اهمیت این دوره از اینروست که در دوره‌های عمومی تفکر نقادانه، غالباً، سطح بحث به سطح استدلال ورزی نقادانه نمی‌رسد و دیگر، بخش ارزیابی استدلال به صورت مجمل ارائه می‌شود اما در این کارگاه شخص توان بیان و نگارش نقدی مستدل، روشمند و منصفانه را خواهد یافت و از توانایی‌های خود در تشخیص استدلال و ارزیابی آن بهره می‌برد.

معرفی کارگاه‌های «تیزفکری» کارگاه سوم تیزفکری در پژوهش

«تیزفکری در پژوهش» سومین دوره از دوره‌های آموزشی «تیزفکری» است. محتوای اصلی این دوره بر اصلی‌ترین مهارت‌ها در «تفکر پژوهشی» و دانش پژوهشی نقادانه متمرکز است. مخاطب اصلی این کارگاه می‌تواند دانشجویان و به طور خاص دانشجویان تحصیلات تکمیلی باشند که لازم است در انجام پژوهش و نگارش مقالات پژوهشی به استانداردهای دانش پژوهشی نقادانه توجه داشته باشند. آشنایی با تفکر پژوهشی، خلاقیت در پژوهش، راهبردهای کلان مطالعه و تحصیل، برنامه‌ریزی پژوهشی به منظور انجام پژوهش‌های ارزشمند، آشنایی با انواع کتاب و منابع اطلاعاتی و آسیب‌شناسی پژوهش در ایران از بخش‌های اصلی این کارگاه است. ممکن است بخشی از این کارگاه در یکی از کتابخانه‌های معتبر شهر برگزار شود.

معرفی کارگاه‌های «تیزفکری»

کارگاه چهارم تیزفکری در نگارش

شما می‌توانید یک نامه عاشقانه یا دل‌نوشته شخصی را به هر سبک و سیاقی بنویسید اما نوشتن یک تکلیف درسی، گزارش کار، مقاله و تحقیق دانشگاهی چنین نیست. در این‌گونه نوشته‌ها لازم است ایده‌های خود را به صورت روشن و منسجم در کنار یکدیگر بیاورید تا خواننده را به منظورتان، آگاه نموده و او را به سمت قبول باور، اتخاذ تصمیم یا انجام عملی ترغیب کنید. پس باید متنی با قدرت «اقناع مخاطب» بنویسید و این نیاز شما به اقناع مخاطب، همان مهارتی است که لازم نیست در نوشتن یک دل‌نوشته شخصی داشته باشید. نخستین و بنیادی‌ترین بخش از مهارت نگارش آکادمیک (دانشگاهی)، مهارت «پاراگراف نویسی» یا «بندنویسی» است. بند یا «بندنوشت» واحد بنیادین هر نوشته است که نگارش آن همه اصول و قواعد لازم برای نگارش هر نوشته‌ای را داراست و اهمیت «بندنویسی» در توجه به همین نکته است. بندنویسی نخستین و مهمترین مرحله نگارش دانشگاهی است.

قواعد نگارش دانشگاهی در قواعد روش تحقیق و تفکر نقادانه ریشه دارد. در واقع اگر چه موضوع «روش تحقیق» و «نگارش تحقیق» دو موضوع جداگانه و متفاوت هستند اما نگارش دانشگاهی در بردارنده فرایندها و روش‌هایی است که زیربنای یک نوشته تحقیقی را فراهم می‌سازد. از اینرو ضعف نویسنده در نگارش دانشگاهی، به سست شدن و کم ارزشی آثار تحقیقی او منجر می‌گردد. البته تنها کاربرد نگارش دانشگاهی انتشار مقالات علمی و پژوهشی نیست. یک خانم خانه‌دار نیز اگر بخواهد صرفاً، تجربه‌های تربیتی و زندگی شخصی خود را به شیوه جذاب و درخوری با دیگران به اشتراک گذارد و از این طریق، به توسعه فردی، خودشکوفایی و حس رضایت و سودمندی بیشتری دست پیدا کند، به مهارت نگارش دانشگاهی و به خصوص «جستارنویسی» نیازمند است. در این کارگاه بندنویسی، جستارنویسی و کلیات مقاله نویسی از جهت توجه به ارزش‌های تفکر نقادانه تبیین و تمرین خواهد شد.

طراح و مدیر آموزشی این دوره

حامد صفایی پور، دکتری فلسفه علم و فناوری (دانشگاه تربیت مدرس تهران) و پژوهشگر و مدرس «مهارت‌های اندیشیدن» است. وی استاد مدعو در گروه فلسفه غرب دانشگاه اصفهان و مدرس دوره های مهارت‌های تفکر نقادانه در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی تهران است. سابقه فعالیت و محتوای برخی از آموزش او را می‌توانید در سایت تیزفکری دنبال نمایید.

• تارنمای تیزفکری: www.SmartThinking.ir

• پست الکترونیک: safaeipour@SmartThinking.ir

HamedSafaeipour@gmail.com

فاطمه مجلسی، کارشناسی ارشد فلسفه منطق و کارشناسی ریاضی محض، دارای تجربه تولید محتوا، تدریس و پژوهش در زمینه مهارت تفکر نقادانه است.

زمانبندی و چگونگی ثبت نام دوره در تهران (تابستان ۹۸)

دوره	عنوان کارگاه / هر کارگاه ۸ ساعت	زمان
تیزفکری در زندگی روزمره	مهارت تفکر نقادانه، مفاهیم و ابزارهای آن	۲۹ خرداد ۹۸
	مهارت در تشخیص مغالطه‌ها و خطاهای ذهنی در زندگی روزمره	۳۰ خرداد ۹۸
	مهارت پرسشگری و گفت‌وگوی نقادانه	۳۱ خرداد ۹۸
تیزفکری در استدلال ورزی	مهارت فهم و سنجش استدلال (روندمای نقد)	۱۲ تیر ۹۸
	مهارت فهم و سنجش استدلال‌های تجربی	۱۳ تیر ۹۸
تیزفکری در پژوهش	مهارت تفکر پژوهشی (دانش پژوهش نقادانه)	۲۶ تیر ۹۸
	مهارت مطالعه متمرکز	۲۷ تیر ۹۸
تیزفکری در نگارش	از آزاد نویسی تا بند نویسی (نگارش دانشگاهی)	۶ شهریور ۹۸
	جستارنویسی و کلیات مقاله نویسی	۷ شهریور ۹۸

نحوه ثبت نام

شرکت‌کنندگان در این دوره در دو دسته کلی قرار خواهند گرفت:

دسته نخست (گروه الف) آن دسته از شرکت‌کنندگان هستند که در هر چهار کارگاه دوره «تیزفکری» ثبت نام نموده و با کسب امتیارات لازم گواهی دوره ۲۷ ساعته تیزفکری را دریافت می‌کنند. دسته الف، از تخفیف ویژه ثبت نام برخوردار بوده و به منظور تعمیق در آموزش‌ها از امکان پشتیبانی در طول دوره رفع اشکال و گفت‌وگوی کلاسی در قالب شبکه‌های اجتماعی با استاد دوره و استادیاران برخوردار خواهند بود.

دسته دوم (گروه ب) افرادی هستند که تنها در یک یا چند کارگاه شرکت نموده و در صورت کسب امتیازات لازم گواهی یکی از کارگاه‌ها را دریافت می‌نمایند.

لطفا جهت آگاهی از هزینه و چگونگی ثبت نام به پوستر دوره و سایت پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی مراجعه فرمایید.

tam.ihcs.ac.ir

«تیزفکری» در اندیشه عقاب پروری است. «عقاب» کسی است که شجاعت فکری لازم برای رویارویی با مشکلات و اندیشیدن به راه حل واقعی آن‌ها را دارد. «تیزفکر» به مهارت‌های اندیشیدن - تفکر نقادانه، خلاقانه و حل مساله مجهز است در مقابل، لاشخور به لاشه خواری (آماده خوری) مشغول است؛ کار لاشخور ساده‌سازی مسائل و اکتفا به ایده‌های اولیه و دم دستی در حل مسائل است. عقاب پروری هدف تربیتی «تیزفکری» است که نسخه جایگزین خودمحوری‌ها و جمع محورهای نابخردانه در هر جامعه است.

بسا زباورت‌ا

SmartThinking.ir

SmartThinking_ir